

ТАТО

За чотири чи п'ять днів після її смерті я сидів у вітальні й думав, що мені робити. Вештався туди-сюди, чекав, коли нарешті мене попустить від шоку і з організаційного фарсу моїх останніх днів вирине бодай якесь чітко окреслене почуття.

Я почувався непотрібно-спустошеним. Діти спали. Я пив. Курив самокрутки у вікно. Я відчував, що, можливо, головним результатом її смерті стане моє перетворення на вічного організатора, майстра складання списків, укритого штампами подяки, автоматичного архітектора повсякденності для маленьких дітей, що лишилися без мами. Горе видавалося чотиривірним, абстрактним, дещо знайомим. Мені було холодно.

Друзі й родичі, що крутилися поблизу, намагаючись бути добрими, повернулися додому, назад у своє життя.

Коли діти пішли спати, квартира втратила сенс, нічого в ній не порушилося.

Задзеленчав дверний дзвінок, і я набрався духу, щоб прийняти ще порцію доброти. Ще одну лазанью, якісь книжки, маленькі консерви для дітей. Звісно, я ставав експертом поведінки плакальників, що оберталися по орбіті довкола мене. Перебуваючи в епіцентрі подій, маєш можливість зібрати цікаву антропологічну статистику про приголомшених, екзальтованих жалкувальників, не-очікувальників-такого, засиджувальників, нових найкращих друзів її, моїх, хлопчиків. Людей, який я досі ніхуя не знаю. Я почувався, як Земля на тій незвичайній світлині, де її оточено широким кільцем космічного сміття. Мені здавалося, що знадобляться роки, щоб макраме видіння, в якому інші люди читають промови про мою померлу дружину, протерлося настільки, щоб крізь нього знову було видно чорноту космосу, і звісно — зайве й говорити — я почувався винним за подібні думки.

Утім, заспокоював я себе, все змінилося, вона пішла, і я можу думати, що мені заманеться. Вона б не засуджувала

мене, бо ми завжди надто глибоко все аналізували, ми були цинічні, можливо, зрадливі, спантеличені. Суки з добрими намірами на поминках. Лицеміри. Друзі.

Дзвінок знову задеренчав.

Я спустився вкритими килимом сходами в морозний коридор і відчинив двері.

За дверима не було ані ліхтарів, ані сміттєвих урн, ані бруківки. Ані форми, ані світла, взагалі жодних обрисів, просто сморід.

Почулися скрип і свист, і мене відкинуло назад, на поріг. У коридорі було непроглядно чорно й покрижаному холодно, і я подумав: «Що це за світ, що ввечері мене грабують у власному будинку?»

А потім подумав ще: «Ні, серйозно, що це таке?»

Я подумав: «Будь ласка, не будіть хлопчиків, їм треба поспати. Я віддам вам усе до останнього пенні, якщо не розбудите їх».

Я розплющив очі, й там було досі темно, й усе довкола кректіло й шурхотіло.

Пір'я.

Стояв гострий запах розпаду, солодкий кошлатий сморід уже не їстівної їжі, й моху, й шкіри, й дріжджів.

Пір'я між моїми пальцями, у моїх очах, у моєму роті, пір'яний гамак піді мною підіймає мене на фут над кахляною підлогою.

Одне блискуче, чорне, велике, як моя голова, око повільно кліпало у шкірястій зморшкуватій западині, виступаючи з-над теститули, розміром з футбольний м'яч.

4|||||

ЧШШШШШШШШШШШШШШШШШШШ

От що він сказав:

Я не облишу тебе, доки буду тобі потрібен.

— Постав мене на підлогу, — сказав я.

Спершу привітайся.

— Постав. Мене. На підлогу, — прохрипів
я, і моя сеча зігріла колиску
з його крила.

Ти злякався. Просто привітайся.

— Вітаю.

Як слід.

Я лежав на спині, покірний, бажаючи, щоб моя дружина була жива. Я не хотів лежати, нажаханий, в обіймах величезного птаха, у коридорі. Я не хотів тільки й думати, що про цього птаха, тоді як зі мною щойно сталася найбільша трагедія мого життя. Ось чого я насправді жадав. То було гіркувато-прекрасно. Я відчув певну ясність.

— Привіт, Круче, сказав я. — Радий нарешті з тобою зустрітися.

*

А тоді він пішов.

Уперше за кілька днів мені вдалося поспати. Мені снилися пообіддя в лісі.

КРУК

Як романтично зустрілись ми вперше.
Поводився якнайгірше. Тріп-тріп. Нагорі
два ліжка дітвори, на рівні плювка,
в хибодруках колючого дроту, просочив-
ся крізь стіну і геть собі на горище. Диви-
тись, як тихо сплять бавовняні хлопчики,
вдихати отруйне сопіння невинних дітей,
вата, кекс, крекс-пекс-фекс. Уся хата —
важка скорбота, усі поверхні — померла
мати, кожен олівець, трактор, пальто
й чобіт вкриті плівкою горя. По сходах
мертвої матері цок-цок загнуті кігті
шепочуть, до ще-недавно-спальні-мами-
й-тата. Я безрогий мисливець Герн,
полювати, плювати, блювати. От він де.
Спить. П'яний по саме нікуди. Я схиляю-
ся над ним, нюхаю його подих. Нотки
гнилого живоплоту, волошок.

Я підважую його щелепу, відкриваю
рота, рахую кістки, перехоплюю крихта-
ми з нечищених зубів, прочищаю отвори
між ними, підкидаю його язика туди-
сюди, от я вже й злетів із ковдри.

Поцілував його, як ескімос. Як мете-
лик, поцілував його. Тріпотливо-трепетно,

як Дженні Рен, цілував його. Його ватні (на-ногах-пальці-від-бруд-брунатні) яєчка, сумні й затишні, опускалися й м'яко підіймалися, знову опускалися, підіймалися, знову опускалися, я мовився на дихання, а шкіра шепотіла «еш-ах-еш-ах», і мені то здавалось прекрасним, підіймалися (як я), опускалися (точно, як я), пательнеподібні (просто як я), було дивно, що мої проникнення під його простирадла не підіймають його, фу, тук-тук-тук, прокидайся, чоловіче (пташине пір'я у твоїх складках, на твоєму члені, у твоєму роті), але він спав, і спальня була склепом. Він лишився в живих випадково, й то була найкраща розвага, справжнє задоволення. Я поставив кіготь на його око й подумав, чи не видлубати його розваги заради чи з жалю. Я вирвав з голови перо й лишив на його лобі, на білому його лобі, обличчя його біля.

На згадку, на засторогу, заради штриха нічного.

Заради перерви в жалобі залишив перо на лобі.

Він прокинувся й не побачив мене
крізь чорноту свого болю.

хтотое, клекотів він.

хтотое.

ТАТО

Сьогодні я повернувся на роботу.

Протримався півгодини, а тоді почав малювати.

Я зобразив похорон. У всіх, окрім хлопчиків, були голови круків.

КРУК

Гляди сюди, гляди, це я чи не я, ой про-
штрикнув його. Хороші книги, смішні
тіла, відчини двері, грюкни дверима,
сплюнь оце, лизни оце, підніми, ой,
гляди, припини.

Можливість обміну. Не зважай, щове-
чора, на світанку, все змінюється, це
перетворюється на м'ясо, те перетворю-
ється на м'ясо, відокремте сморід. То це
я чи це не я, оох, гудрон, смолобетон.
Їстівне, липке, погане маскування.

Припніть мене до щогли, або я битиму
її, доки моя арифметика не витрясе з неї
пробач, пробач, пробач, гляди! Відтята
рука, ожина, скринька з лебедями,
скринька історій, парабола струменю
сечі, краще відійти, мушу стояти спокій-

но, щойно припиню тремтіти, щогло,
припини тремтіти.

Гей, гляди, довіряй мені. Це я чи це
не я надійно доправив сента-вінсента
до Лісабона. Безпечна подорож, трохи
печінки, нюх-нюх, кондиціонер для
тканини, шкіра, рейки, розплавлені
бомбардуванням кулі. Це я чи не я пере-
ніс відьму через ріку? Лайно, ні, не
переніс. Співай пісень, дрізд автоматич-
ний, йди-на-хуй-жовтий, гидкий, милий
хлопче, жарт, скрип, жарт, скрип, жарт.
Терпіння.

Я міг би відкинути його на стільці й по
краплі годувати правдою про те, як його
дружина помирала протягом години.
ІНШІ ПТАХИ ТЕЖ ТАК ВЧИНИЛИ Б,
немає в королівстві доброго лиходія.
Краще вже покаркати.

Я вірю в терапевтичні засоби.

ХЛОПЦІ

Ми були маленькими хлопчиками з машинками на дистанційному керуванні й наборами кольорових штампків, і ми знали — щось трапилося. Ми знали, що ніхто не відповідає прямо, коли ми питаємо «Де мама?», і знали, ще до того, як нас відвели до нашої кімнати й сказали сісти на ліжко по обидва боки від тата, що все змінилося. Ми здогадалися й зрозуміли, що тепер почалося нове життя і що тато був тепер інакшим татом, а ми тепер стали іншими хлопчиками — відважними новими хлопчиками без мами. Тож коли він сказав нам, що сталося, я не знаю, про що думав мій брат, але я думав отаке: «Де пожежні машини? Де метушня і гамір, властиві таким подіям? Де незнайомці, що полишають свої справи, щоб допомогти, крики, мерехтіння флуоресцентного обладнання «швидкої» перед нами в спробах заспокоїти нас, врятувати нас».

Мають бути люди в шоломах, що говорять новою драматичною мовою

кризи. Рівень шуму має бути нестерпним, цілком позаземним і неприйнятним як для нашої затишної лондонської квартири.

Не було натовпів, і незнайомців в уніформах, і не було кризової мови. Ми лишилися ходити в піжамах, і до нас приходили люди й приносили різні речі.

Канікули й школа змішалися в одне.

КРУК

В інших версіях я лікар чи привид. Ідеальні засоби: лікарі, привиди та круки. Ми можемо робити те, чого не можуть інші, типу як зжирати горе, абортувати таємниці, вести сценічні бої з мовою чи Богом. Я був другом, приводом, богом з машини, жартом, симптомом, вигадкою, провісником, милицею, іграшкою, фантомом, оманною, аналітиком і нянькою.

Зрештою, я був «центральною птахом... усіх усюд»¹. Я — шаблон. Я це знаю, знає

¹ Посилання на висловлювання Теда Г'юза про круків. (Тут і далі прим. пер.)

і він. Міф, у який можна просочитися.
Провалитися.

Мені постійно доводиться захищати свою позицію, бо моя позиція вразлива. Ви не знаєте казок про своє походження, своєї біологічної суті (випадковість), своєї смерті (укуси комарів, здебільшого), свого життя (заперечення, із задоволенням). Я неохоче обговорюю абсурдність із будь-ким із вас, з тими, хто переслідував нас споконвіку. Яка користь купці згорьованих людських істот від крука? Нагромодження.

Тремтіння.

Рана.

Затичка.

Позіх.

Тягар.

Проміжок.

І так. Я справді їм кроликів, плюндрую гнізда, ковтаю бруд, чатую на смерть, знущаюся з голодних безхатків, дезінформую, неправильно спрямовую. Ет, наклюй на це! Купа часу марнується.

Але мені глибоко небайдуже. Люди завжди здаються мені нудними, якщо

тільки не охоплені скорботою. Дуже мало хто зі здорових, з тих, хто потрапив у катастрофу, з тих, хто голодує, з нормальних чи тих, хто процвітає, мене цікавить (цікавить МЕНЕ!), але діти без матері — так. Діти без матері — чисті круки. Для вразливого птаха це — стиглий фрукт, і як же солодко напасти на їхнє гніздо.

ТАТО

Я намалював її випатраною, із вивернутими назовні ребрами, на яких, як на пластинах ксилофону, грають мелодію птахи.